

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE INGEBEELDE ZIEKE
(La malade imaginaire)

komedie in drie bedrijven

1880
door

Molière

Vertaling en bewerking : Paul Houwen

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2014
Nr.2532

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWAALF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE INGEBEELDE ZIEKE* op te voeren moet de naam van auteur *MOLIÈRE* ; vert. *Paul Houwen* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/1998/0220/047
ISBN- 978- 90-385-05947

© 1998 Toneelfonds J. Janssens/Paul Houwen
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONEN

ARGAN	de ingebeelde zieke
BELINE	tweede vrouw van Argan
ANGELIQUE	dochter van Argan en verliefd op Cléante
LOUISE	jongste dochter van Argan, een kind nog
BERALDE	broer van Argan
CLEANTE	verliefd op Angélique
MIJNHEER DIAFORIUS	dokter
THOMAS DIAFORIUS	zijn zoon en verliefd op Angélique
MIJNHEER PURGE	dokter van Argan
MIJNHEER FLEURANT	apotheker
MIJNHEER BONNEFOY	notaris
TOINETTE	dienstmeisje

EERSTE BEDRIJF

EERSTE TONEEL

ARGAN

(zit alleen in zijn kamer aan een tafel; hij is bezig met zijn apothekersrekeningen) Als een mens zich toch dag aan dag niet goed in zijn vel voelt, hé! Hoe was het nu alweer deze maand? Acht verschillende soorten medicamenten: één voor de maag, één om de onderbuik te spoelen, één voor de lever, één voor 't vliegend zeer in mijn hoofd. (draait het blad) En die apotheker Fleurant denkt er beslist alleen maar aan om aan mijn ziektes een goeie frank te verdienen! Voor vier medicamenten 2.304 frank! En als ik daar dan nog die andere medicamenten aan toevoeg: één tegen de reuma, één tegen nierstenen, één voor de gal en een doos slaappillen tegen het wakker blijven ... dan kom ik samen aan meer dan 5.000 frank. Apotheker Fleurant is niet goed bij zijn hoofd zeker? Ik zal hem de helft betalen, want ik ben ook maar voor de helft genezen. Voilà: 2.500 frank. (neemt een tweede dossier) En nu de rekening van dokter Purgé. (verbaasd) Ja, maar heb ik deze maand maar 12 lavementen gehad? Verleden maand waren het er twintig! Niet te verwonderen dat ik me zo slecht voel.

Dokter Purgé zal ervoor moeten zorgen dat het in orde komt. (belt) Is er iemand? Ze laten mij toch altijd in de steek. Horen ze de bel niet? (belt) Stomme meid! (belt) Ik besterf het als niemand voor me zorgt. Hoe is het mogelijk! Een arme, zieke mens zo alleen laten. Het is niet serieus. (belt en kniest)

TWEEDE TONEEL

TOINETTE (komt de kamer binnen en simuleert een pijnlijk hoofd)
Kalm aan. Ik ben hier al.

ARGAN Trage peer! Slak! Schildpad! Okkernoot! Kun je niet vlugger komen, als ik je roep?

TOINETTE Opjager! Ongeduldige zenuwzak! Als ik de bel hoorde, ben ik direct naar hier gelopen, en in al mijn haast ben ik met mijn hoofd tegen de kast geknald.

ARGAN Je hebt me ...

TOINETTE Au! Au!

ARGAN Je hebt me al een uur lang ...

TOINETTE Au! Au!

ARGAN Domme koe! Laat mij je uitkafferen.

TOINETTE Hoe durft u! U lacht met mijn ongeluk! Au! Au!

- ARGAN Je hebt mij al een uur aan mijn lot overgelaten. Ik heb mijn stembanden kapot geschreeuwd.
- TOINETTE En ik heb mijn hoofd kapot gelopen. We zijn quitte.
- ARGAN Brutale lellebel. Je bent een nagel van mijn doodkist. Luister!
- TOINETTE Als u blijft schelden, luister ik niet.
- ARGAN Onderbreek me niet! Je spreekt door mijn woorden heen om niet te moeten aanhoren hoe erg het met mijn gezondheid gesteld is. Ik zit met een prangende vraag, een nijpend probleem, dat zwaar op me drukt.
- TOINETTE (nog enigszins pijnlijk) Zeg het dan! Van welk probleem kan ik je ontlasten?
- ARGAN (schijnheilig ziek) Heb je het resultaat van mijn lavement gecontroleerd?
- TOINETTE Uw lavement?
- ARGAN (vertrouwelijk) Was er veel gal in?
- TOINETTE Moet je nu eens horen. Dat zijn dingen waar ik mij niet mee bemoei. Apotheker Fleurant moet daar maar zijn neus insteken. Hij verdient er meer geld aan dan ik.
- ARGAN Denk eraan dat je straks het affreksel klaar hebt voor het tweede lavement dat ik zo meteen moet nemen.
- TOINETTE Apotheker Fleurant en dokter Purgé zijn een melkkoe van u aan het maken. Wat mankeert u eigenlijk dat ze hele dagen met uw lichaam bezig zijn?

ARGAN Zwijg toch, stom kalf. Wat weet jij nu af van de geneeskunde. Stuur mijn dochter Angélique naar hier. Ik moet haar iets vertellen.

TOINETTE Ha, daar is ze. Ze zal uw gedachten geraden hebben.
(Angélique op)

DERDE TONEEL

ARGAN Je komt net op het goede ogenblik, Angélique. Ik wou je spreken.

ANGELIQUE Vertel het eens.

ARGAN (holt weg naar het toilet) Oei, wacht een ogenblik. Ik zit hier met een abnormale druk.

TOINETTE Het is allemaal de schuld van apotheker Fleurant.

VIERDE TONEEL

ANGELIQUE (met smachtende blik, vertrouwelijk) Toinette!

TOINETTE Wat?

ANGELIQUE Toinette!!

TOINETTE Wat??

ANGELIQUE Toinette!!!

TOINETTE Wat???

ANGELIQUE (hapt naar lucht) Raad je niet waarover ik wil spreken?

- TOINETTE Ja natuurlijk. Over de door u zo teer beminde jonge man. Want sedert zes dagen praten we nergens anders over. U bent niet gelukkig, als u niet over hem kunt spreken.
- ANGELIQUE Als je dat maar weet. Maar zeg eens, Toinette, vind je dat de gevoelens die ik voor hem heb, verkeerd zijn?
- TOINETTE Het komt niet in me op dat te denken.
- ANGELIQUE Is het erg dat ik zo intens van hem droom?
- TOINETTE Zei ik dat?
- ANGELIQUE Heb ik ongelijk als ik me aan die heerlijke gevoelens overgeef?
- TOINETTE Nee, geef maar over.
- ANGELIQUE En zou je willen dat ik ongevoelig bleef voor zijn liefdesbetuigingen?
- TOINETTE Maar hoe kunt u dat denken?
- ANGELIQUE Vind je hem ook zo'n knappe man, Toinette?
- TOINETTE Ja, heel knap.
- ANGELIQUE En dat er liefde spreekt uit al zijn woorden?
- TOINETTE Zeker en vast.
- ANGELIQUE En dat elk woord van hem van zuivere hartstocht en pure passie vervuld is?
- TOINETTE Ja, dat is overduidelijk.

ANGELIQUE En dat het heel spijtig voor me is dat ik hier in huis zo weinig vrijheid heb en we daardoor niet samen kunnen genieten van de vurige liefde die we voor elkaar voelen en die we aan de hemel te danken hebben?

TOINETTE Dat is niet gelogen.

ANGELIQUE Toinette, geloof je dat ik zijn klein koffieboontje ben? Dat hij zo veel van me houdt, als hij zegt?

TOINETTE Eh! Eh! Met die dingen moet je soms voorzichtig zijn. Er zijn er die echt verliefd kunnen doen zonder dat ze het menen. Ik heb die komedie meer dan eens mee-gemaakt.

In ieder geval ga je het gauw genoeg weten. Nu hij gisteren geschreven heeft dat hij je ten huwelijk vraagt, ga je vlug genoeg weten of hij de waarheid heeft gesproken of niet.

ANGELIQUE Oh! Toinette! Als hij me bedriegt, zal ik van mijn leven geen enkele man meer geloven!

TOINETTE Je vader is daar weer.

VIJFDE TONEEL

- ARGAN (gaat met een bevrijd gevoel weer in zijn leunstoel zitten) Voilà, kindje. Ik zal je een nieuwtje vertellen waarvan je zult opkijken. Er heeft jou iemand ten huwelijk gevraagd! Wat, je lacht? Natuurlijk, voor een meisje bestaat er geen zoeter woord dan "huwelijk". Het huwelijk behoort tot de natuur van de jonge, vruchtbare vrouw! Ik zie aan je gezichtje dat je er klaar voor bent.
- ANGELIQUE Ik doe niets liever dan jou een plezier te doen.
- ARGAN Wat een onbeschrijfelijk genot zo'n gehoorzame dochter te hebben. Ik kan je geruststellen. Ik heb tegen die man meteen gezegd dat het in orde was.
- ANGELIQUE Papa, ik moet blindelings doen wat je zegt.
- ARGAN Je stiefmoeder wilde nochtans dat je in het klooster ging, maar ik heb het pleit gewonnen. Ik heb haar omgepraat.
- ANGELIQUE Dank u wel, papa.
- ARGAN Ik heb je aanstaande nog wel niet gezien, maar ze zeggen allemaal dat ik zeer content van hem zal zijn. En jij ook.
- ANGELIQUE Maar natuurlijk, papa.
- ARGAN Wat? Heb jij hem dan al gezien?
- ANGELIQUE Nu dat alles toch in orde is, kan ik je bekennen dat we

elkaar zes dagen geleden toevallig hebben leren kennen en dat het aanzoek dat u gedaan is het gevolg is van de liefde die we op het eerste gezicht voor elkaar gevoeld hebben.

ARGAN Daar hebben ze me niets over verteld, maar ik ben blij dat de zaken er zo voor staan. Ze zeggen dat het een grote, mooie jonge man is.

ANGELIQUE Oh ja, papa.

ARGAN Kloek gebouwd.

ANGELIQUE Absoluut.

ARGAN Aangenaam in de omgang.

ANGELIQUE Dat is zeker.

ARGAN En hij heeft een mooi gezicht.

ANGELIQUE Heel mooi.

ARGAN En hij is van goeie familie.

ANGELIQUE Oh ja.

ARGAN En hij spreekt vloeiend Latijn en Grieks.

ANGELIQUE Daar weet ik niets van.

ARGAN Nog drie dagen en dan is hij dokter.

ANGELIQUE Hij? Dokter?

ARGAN Wel ja! Heeft hij je dat niet gezegd?

ANGELIQUE Neen! Van wie weet je dat?

ARGAN Van dokter Purgé.

ANGELIQUE Kent dokter Purgé hem?

- ARGAN Natuurlijk. 't Is zijn neef.
- ANGELIQUE Cléante, een neef van dokter Purgé?
- ARGAN Welke Cléante? Ik spreek je over de man die je ten huwelijk vraagt.
- ANGELIQUE Wel ja!
- ARGAN Die man is de neef van dokter Purgé, dat wil zeggen de zoon van zijn schoonbroer dokter Diaforius, en die zoon heet Thomas Diaforius en niet Cléante, en vanmorgen raakten we het eens over het huwelijk, wij gedrieën: dokter Purgé, apotheker Fleurant en ik. En morgen wordt de toekomstige schoonzoon hier aan mij voorgesteld door zijn vader ... Wat hebben we nu? Je bent precies de kluts kwijt.
- ANGELIQUE (huilt) U spreekt over een heel andere man als ik!
- TOINETTE Mijnheer, bent u eigenlijk helemaal van lotje getikt? Uw dochter laten trouwen met een man die ze niet graag ziet? En een dokter dan nog wel!
- ARGAN Waar bemoei jij je mee? Onbeschaamde kookpot!
- TOINETTE (zeer kwaad) Je moet je niet kwaad maken. We zullen daar eens rustig over redeneren. Vertelt u mij eens waarom u dit huwelijk wenst.

ARGAN

Jij weet zeker niet hoe ziek ik ben. Het is voor mij dat ik haar met een dokter laat trouwen. En een brave dochter zou het moeten appreciëren te mogen trouwen met iemand die van nut kan zijn voor de gezondheid van haar vader. Hij is ten andere een goede partij: Thomas Diaforius is de enige erfgenaam en daar komt nog bij dat dokter Purgé) die kind noch kraai heeft - heel zijn vermogen wil geven, als dit huwelijk doorgaat. En het vermogen van dokter Purgé brengt per jaar een half miljoen op , aan intresten alleen.

TOINETTE

Als hij zo rijk geworden is, moet hij er wel veel om zeep geholpen hebben. Maar allemaal goed en wel, luister naar mijn raad en kies voor haar een andere man. Het is toch niets voor haar om mevrouw Diaforius te worden.

ARGAN

Dat zal ze worden. Omdat ik het wil.

TOINETTE

De mensen zullen denken dat u niet goed wijs bent.

ARGAN

Laat ze denken wat ze willen. Ik heb mijn woord gegeven en Angélique heeft zich daaraan te houden.

TOINETTE

Ik weet zeker dat Angélique dat niet zal doen.

ARGAN

Ik zal haar dwingen.

TOINETTE

Ze zal het niet doen , zeg ik u.

ARGAN

Ik stop haar dan nog liever in het klooster.

TOINETTE

Het klooster? Kletsboek!

ARGAN

(vliegt uit) Zeg geen kletsboek tegen me.

- TOINETTE Kalm aan, mijnheer. Vergeet niet dat u ziek bent. Angélique gaat niet naar het klooster. Zij zal doen wat zij wil.
- ARGAN Dat denk je maar. Het is mijn onherroepelijk bevel dat ze zich neerlegt bij de man van mijn keuze.
- TOINETTE En het is mijn onherroepelijk bevel dat ze zich neerlegt bij wie zij wil!
- ARGAN In wat voor een wereld leven we toch? Dat een dienstmeisje zo durft te spreken tegenover haar meester.
- TOINETTE Als een meester niet weet wat hij doet, dan heeft een verstandig dienstmeisje het recht tegen hem in te gaan.
- ARGAN (vliegt op Toinette toe) Toinette! Smerige peperkont! Ik zal je een toontje lager doen zingen.
- TOINETTE (vlucht voor hem weg) Ik zing net zo hoog als ik het wil!
- ARGAN (achtervolgt haar) Brutale pekelteef! Als ik je te pakken krijg, zal ik worst van je maken!
- TOINETTE Worst of geen worst, ik wil niet dat ze trouwt met die Thomas Diaforius.
- ANGELIQUE Voorzichtig, papa. Straks word je nog ziek.
- TOINETTE Ik onterf haar als ze naar u luistert.

ARGAN (laat zich in zijn leunstoel vallen, moe van het rondhol-
len) Oh, oh, ik kan niet meer! Ik zal er nog mijn dood
aan halen.

(Angélique en Toinette af)

ZESDE TONEEL

(Béline op om hem zogenaamd te verzorgen)

ARGAN Ach, kom alsjeblieft wat dichterbij me, lief vrouwtje van
me.

BELINE Wat heb je, mijn arme man?

ARGAN Help me, alsjeblieft.

BELINE Wat scheelt er, mijn jongetje?

ARGAN Mijn lief schatje, ...

BELINE Mijn konijnepootje!

ARGAN Ze hebben me boos gemaakt.

BELINE Wie heeft dat gedaan, teddybeertje?

ARGAN Toinette! Dat brutaal nest!

BELINE Hou je toch kalm, mijn hondestaartje.

ARGAN Ze heeft zich een uur lang staan te verzetten tegen wat
ik wil doen, en bovendien, heeft ze het lef gehad om te
zeggen dat ik niet ziek ben.

BELINE Toinette is een doortrapt stuk kippelever.